

Warszawa, 14-04-2025 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

II.511.276.2023.MW

Pan

Dariusz Klimczak

Minister Infrastruktury

ePUAP

Szanowny Panie Ministrze,

w sferze mojego zainteresowania pozostaje zagadnienie przypisania punktów karnych za wykroczenie drogowe na podstawie wpisu ostatecznego do ewidencji oraz momentu ich usunięcia w sytuacji, gdy płatność mandatu karnego rozłożono na raty. Do mojego Biura wpływają wnioski opisujące sytuację kierowców, którzy ze względu na swą sytuację materialną wnioskują o rozłożenie płatności na raty. W przedmiotowych wnioskach obywatele wskazują, że w razie ukarania kierowcy mandatem karnym z jednoczesnym nałożeniem punktów karnych za wykroczenie drogowe, dochodzi do zróżnicowania prawnego kierowców z uwagi na ich sytuację materialną. Analiza wniosków potwierdza, że w istocie osoby zdolne do uiszczenia grzywny w ramach jednorazowej płatności pozostają w lepszej pozycji od osób zmuszonych do rozłożenia płatności na raty. Wynika to z faktu, że moment wykreślenia ewidencjonowanych punktów karnych w przypadku kierowców, którym płatność grzywny rozłożono na raty, ulegnie proporcjonalnemu wydłużeniu o okres

odpowiadający okresowi spłaty rat względem osób dokonujących płatności jednorazowej.

Chodzi tutaj głównie o specyfikę działania systemu ewidencji punktów karnych. W razie ich przypisania na podstawie wpisu ostatecznego do ewidencji, punkty te stają się punktami aktywnymi, „obciążającymi konto” kierowcy oraz wliczającymi się do dopuszczalnego limitu 20 lub 24 punktów karnych. Punkty karne usuwa się, stosownie do treści art. 98 ust. 5 pkt 1a ustawy o kierujących pojazdami¹ z upływem 1 roku od daty uiszczenia grzywny. W konsekwencji, jeśli dwóch kierowców w różnej sytuacji materialnej – za to samo wykroczenie drogowe – otrzyma tego samego dnia mandat karny na tę samą kwotę i liczbę punktów, to w razie rozłożenia płatności na raty osobom w gorszej sytuacji majątkowej, punkty karne będą ewidencjonowane przez okres wydłużony o termin rozłożenia płatności na raty względem tych osób, które spłacą grzywnę w ramach jednej płatności lub rozłożenia na mniejszą liczbę rat. Podobna sytuacja ma miejsce wówczas, gdy na podstawie art. 98 ust. 5 pkt 1 u.k.p. dojdzie do uiszczenia grzywny nałożonej mandatem karnym w co najmniej 12 ratach płatnych miesięcznie. Podkreślenia wymaga, że różnicowanie sytuacji prawnej podmiotów ze względu na ich stan majątkowy jest sprzeczne z zasadami wyrażonymi w art. 2 oraz art. 32 Konstytucji².

Niniejsze zagadnienie zostało szczegółowo omówione w wystąpieniu generalnym z dnia 10 października 2024 r., adresowanym do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, który pismem z dnia 18 listopada 2024 r., znak BMP.0790.3.6.2024(5), przekazał sprawę Panu Ministrowi – zgodnie z właściwością.

Podkreślenia wymaga, że o ile zasadniczych wątpliwości nie budzi mechanizm prawny, gdzie termin do usunięcia punktów karnych z ewidencji otwiera się dopiero po uregulowaniu mandatu, to rozważenia wymaga, czy wobec skorzystania przez ukaranego mandatem z przysługującego mu prawa o zawnioskowanie do

¹ Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1210 z późn. zm.), dalej: u.k.p.

² Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).

uprawnionych organów państwowych o rozłożenie mandatu na raty (co jest decyzją władczą), „otwarcie się” terminu rocznego do usunięcia punktów karnych z ewidencji nie powinno być powiązane z datą wystawienia mandatu, wskazaną w mandacie datą upływu terminu płatności czy datą zawnioskowania o rozłożenie na raty mandatu. Poruszona problematyka została szczegółowo omówiona w treści powołanego wyżej wystąpienia z dnia 10 października 2024 r., które załączam do niniejszej korespondencji.

Jednocześnie pragnę zauważyć uprzejmie, że zgodnie z treścią art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich³, organ, do którego zostało skierowane wystąpienie, jest obowiązany z nim współdziałać, w szczególności jest zobowiązany ustosunkowywać się do ogólnych ocen, uwag i opinii Rzecznika.

Mając na uwadze powyższe, proszę uprzejmie o poinformowanie o treści stanowiska Pana Ministra odnośnie do przedłożonego problemu.

Z wyrazami szacunku

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

- Pan Poseł Marek Ast Przewodniczący Komisji Ustawodawczej Sejmu RP (ePUAP);
- Pan Senator Krzysztof Kwiatkowski Przewodniczący Komisji Ustawodawczej Senatu RP (ePUAP).

Załączniki: Wystąpienie generalne z dnia 10 października 2024 r., sygn.

II.511.276.2023.MW/MT

³ Ustawa z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1264 z późn. zm.).